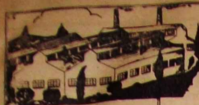
Devlet Nüshası

CAM-İŞ

Sahibi: İst. Cam İşçileri Sendikası
Yazı işlerini fiilen idare edenler: H. TÜRKAY N. ŞEKER; H. KARA
Basıldığı yer: TÜRKİYE TİCARET Matbaası

İŞÇİ ARKADAŞ
Bu Gazete senin malındır. Bundan istifade etmesini bil
Ve SENDİKANA üye ol

Gayri siyasî, İçtimaî ve meslekî Gazete

YIL: 1 : Sayı: 6 | Her Ayın 1 inde çıkar | Paşabahçe — İstanbul | Adres: Cam İşçileri Sendikası, | 1 NİSAN 1953 | Fiatı: 10 Kuruş

18 MART ÇANAKKALE ZAFERİ

Dünyada biz Türkler kadar harp görmüş ve savaşmış bir millet yoktur. Atalarımız kıt-alardan, kıt'alara at koştur - muş, cenk etmiş, sayısız zafer-ler kazanarak Türkün cengâ - verliğini dünyaya tanıtmışlar. Bunun içindir ki, Türkün ta-rihi nice efsanevî kahramanlık lar ve zaferlerle doludur.

İşte! Çanakkale harbi, de - ğil, Türkkün tarihinde, dünya tarihinde bile eşi ve benzeri yoktur.

18 Mart 1915 te İngilizler, Fransızlar ve müstemlekeleri boğazlara sahip olmak için bü-yük harp donanmalarile sal - dırdılar. Askerce sayıları, tank ları, tayyareleri, topları ve mü kemmel yiyecekleri bol olan hasmına karşı Türkün değil tankı, tayyaresi, topu, yiyecek ekmeği ve içecek suyu dahi yoktu. Fakat bu muazzam düş manın maddî kuvvetinden Türkün mânevî kuvveti yıl - madı. O, bu iman sayesinde, a-zim ve sebat sayesinde bozuk bir kaç topu ile düşman donan masının bir çoğunu denizin di-bine gömdü, bir kısmını da kaçmağa mecbur etti. Mağlûp olan hasımlarımız Türkün esa ret altına girecek bir millet olmadığını bir kere daha anla-dılar. Bundan başka, topsuz, tüfenksiz ve her maddî kuv-vetten mahrum bir avuç Meh-metçik, ruhun maddeye olan zaferini ispat etti; ayni zaman-da da hükûmdarlığını dünya-ya ilân etti.

Bu eşsiz Çanakkale harbin-de ancak Turk mucizesinin ya-ratabileceği efsanevî kahra - manlık ve zafer dolayısile Bü-yük Türk şairi Mehmet Akifin «Çanakkale» destanı), şehit o-lan Mehmetciklerimize edebî ve ebedî bir abidesi olmuştur. O'nun bu şahika eserinden bir kısmını sütunlarımıza alırken; Türklük ve Vatan uğrunda şe-hit düşen bütün Mehmetçikle-

Devamı Sayfa 4 de

İstanbul İşçilerinin Mitingi-ne mani olundu

Yaptırılmıyan Miting'den bir intiba: Abideye konulan çelen-gin önünde işçi arkadaşlardan bir gurup

150 milyon lirasına güvene rek kısa aklınca paranın ka - nunun üstünde olduğunu be-lirtmeye yeltenen Zeytinbur-nu Çimento Fabrikası sahibi-nin usulsüz, Adaletsiz ve ka-

Devamı Sayfa 2 de

ZELZELE FELÂKETZEDE-LERİNE YARDIM

Zelzele felâketine uğrayan vatandaşlarımıza her taraftan yardımlar yapılmaktadır.

Bu arada Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikası mensupları ara larında topladıkları 3395 lira 50 kuruşu alâkalılara teslim etmişlerdir.

Gazetemiz felâkete uğrayan vatandaşların acılarına iştirâk eder; milletimize geçmiş olsun der.

Türkiye Şişe ve Cam Fabri-kaları A.S. Mensupları Yar-dımlaşma Derneği Kongresi

Paşabahçe Şişe ve Cam Fab-rikası Mensupları Yardımlaş-ma Derneği yıllık genel kurul toplantısı 30/3/953 Pazartesi günü saat 10 da Fabrika Lo-kalinde toplanmıştır.

Kongre divanına Hikmet Gürkan ve Hasan Türkây se-çilmiş ve bilâhare Dernek Baş kanı Rifat Arıbal yıllık faali-yet raporunu okumuştur.

Müteakiben murakıp raporu Bay Faruk Ormay tarafından okunmuş ve ve idare kurulu raporlarının isabetli olduğunu beyan etmiştir.

Raporların okunmasından sonra tenkitlere geçilmiş ve Hakkı Altunay söz alarak üye mevcudunun 430 dan 350 ye düştüğünü halbuki istenseydi bu mevcut 600 - 700 e çıkarı-labilinirdi. Sosyal yardımların kifayetsizliğini işaret etmiş ve bir kooperatif kurulması te - mennisinde bulunmuştur.

Bu arada Umum Müdür A-dil Aktuluğ Derneğin Fahri Başkanı olarak söz almış ve yapılan giyim eşyası tevziinin bütün üyelere duyurulmasını ve kooperatif mevzuunda et - raflıca temas ederek koopera-tiften ziyade Aynî yardım ya-pılmasının daha muvafık ola-cağını söylemiştir.

Müteakiben Divandan Ha - san Türkay iki takrir okumuş-tur.

Bu yıl yapılacak Sünnet dü-ğününe de 250 lira yardımda bulunması ittifakla kabul edil-miştir.

İkinci takrir Derneğe yeni-den girmek isteyenlere bir ay müddetle bazı kolaylıklar gös-terilmesi hakkında idi, takrir oya koyulmadan evvel Bay Aktuluğ, Bay Arıbal, B. Her-sek muhtelif temennilerde bu-lunmuşlar neticede bu takrir de kabul edilmiştir.

Müteakiben eski idare hey-

Devamı Sayfa 4 de

Türk - İş'in mütaleâsı

4792 Sayılı İşçi Sigortaları Kurumu kanununun bazı mad delerinin değiştirilmesi hak-kındaki kanun tasarısı husu - sunda Türkiye İşçi Sendikala-rı Konfederasyonu görüş ve mütealâsını madde, madde bil-diren bir yazı hazırlamış ve il-gili merciye vermiştir.

Çok yerinde olan bu yazıyı gazetemizin hacminin küçük-lüğü dolayısile koyamadığı - mızdan dolayı özür dileriz.

Paşabahçe Şişe ve Cam işçi-lerinin toplulukla iş ihtilâfı

Kesin uzlaşmadan sonra 11 Hakem kuruluna iş verenden işçilerin saat ücretlerini ve se-nelik bilânçolarını istemiştir. İş veren istenilen evrakı müs-piteleri verirken 952 senesinde 500 bin lira zarar olduğunu bildirir mühim bir rapor da vermiş olduğundan sendika - mız ihtilâf komisyonu iş vere-nin ileriye sürdüğü zarardan işçilerin bir suitaksiri olmadı-ğını, zararın tamamile kötü iş-letmeciliğin neticesi olduğunu sebeplerile bildirir mühim bir rapor hazırlayıp il Hakem ku-ruluna vermiştir.

KATAKULLİ

İşçi arkadaşlarımızın arzusuna uyarak Sendika-dan çıkardığımız maaşlı - lardan bir kısmı, Paşabah-çe Cam Fabrikasında ikin-ci bir sendika kuruyorlar-mış.

Kurarlar ya! diyeceksi-niz kanun müsait.

Evet kurmaya sendika-yı kurarlar amma, bu işte-ki maksatları nedir acaba?

İşçilere bir kuruş zam çok görülürken bunlar ya-mmşar maaş ikramiye al - dılar.

Acaba çabalamalar bu yarım maaşları tamam yapmak için midir dersi-niz?

Yoksa?? ....

Merkez Sendikasının iş kolun-daki imalâthanelerinin teftişi

Sendika idare heyetinden teşekkül eden bir komisyon beraberlerine iki iş müfettişi alarak iş kolumuzdaki imalât-hanelerin çalışma yer ve şart-larını kontrol etmişler. Bu ara-da bazı işverenlere çalışma yerlerini ıslah etmeleri için iki aylık bir mühlet vermişlerdir. Bu müddet içerisinde durum-larını düzeltmiyen iş verenler mahkemeye verilmek mecbu-riyetinde kalınacaktır.

İstanbul Cam İşçilerinin ihtilâfları

★ Cibali işçilerinin 11 Ha-m heyetince verilen % 30 tu-tarındaki zammın, bir hafta-ya kadar yüksek hakem he-yetinin Adil tasdikinden çı-kacağı ümit edilmektedir.

★

★ Çubuklu şişe ve cam işçi-lerinin de ücretlerine zam mevzuundaki ihtilâfı kesin uz-laşmada B. Mes'ut Olcay ve ortaklarının gösterdiği iyi niye le hal olmuş ve bu fabrikada çalışan ücretli işçilere ve Akootlara % 25 tutarında zam yapılmıştır.

SAĞLIK BAHİSLERİ

Yazan :
Sigorta Dahiliye Mütehassısı
Dr. Lütfi ATAY

Pnömoni «Zatürrie» ve Plörezi «Zatülceny» göğüs kafesiniz içindeki akciğer ve zarlarına ait en sık görülen mühim hastalıklardan pnömoni ve plörezi çok defa basit bir soğuk algınlığı ve gribin kanplikasyonu olarak kendini gösterir. Bu gibi hallerde vücudun genel mukavemeti kırıldığı için boğazımızda, teneffüs yollarımızda zararsız bir halde bulunan pnömokok denen mikroplar kan yolu ile vücuda yayılır. O esnada titreme ile ateşimiz 39 — 40 dereceye kadar yükselir. Sonra mikroplar akciğerin bir kısmına yerleşerek iltihap yapar. Bu iltihap ciğerin zarına kadar yayılırsa göğüste şiddetli yan ağrısı duyarız. Öksürük ve balgam çıkarma başlar. İştahasızlık artar. Vaktinde tedavi edimlezse akciğerde apse ve zarında iltihap, kalp hastalığı, mafsal, beyin ve karın zarı iltihapları böbrek ve karaciğer hastalıkları yapabilir ve ölümle neticelenir. Sulfamitlerin ve daha sonra penisilin gibi antibiotiklerin keşfi ile, hayatına kıymet verip hekimine erken müracaat eden her şahıs, birkaç gün içinde hastalıktan kurtulur ve hiç bir sekel bırakmadan tamamiyle kaybolur.

Plörezi; akciğeri örten zarın iltihabıdır. Kuru şekli ağrı, hafif ateş, öksürük ve halsizlik yapar. Dikkatli bir hekim iyi bir muayene ile bu vaziyeti tespit ederek istirakat ve arazlara karşı yaptığı yardımcı tedavi ile hastalığı çabuk önler. Sulu şeklinde iki zar yaprağı arasında mayi toplanır bu mayi çok defa hafif sarı renkte ve berrakçadır. Ekser sebeb de Tüberküloz basilleridir. Pnömoni cerahatı koyu, urlar ise kanlı mayi yaparlar. Burda pnömoni gibi birden ateş ve yan ağrısı ile, bazan da göğüs ağrıları ve nefes darlığı ile yavaş, yavaş başlayabilir. Devamlı ateş ve terleme, iştahsızlık hastayı günden güne eritir. Eskiden istirahat, iyi gıda ve bazı yardımcı ilâçlarla hastalık aylarca devam eder ve daha kötü neticelerle biterdi. Penisilin, Streptomisin gibi antibiotikler devrinin açılması ile bu hastalıkta, pnömoniden daha uzun sürmesine rağmen, daha kısa zamanda tedavi edilmeye başlandı.

Mayiin vasfını tayin için hekimin bir iğne ile ciğer zarından su alması çok faidelidir. Çünkü mayiin vasfı teşhisi katileştirdiği gibi ampiyem dediğimiz cerahatlı şekillerde mayiin boşaltılarak o kısmın temizlenmesi ile hastanın hayatını da kurtarır. Bazı şahıslar su alınırsa fena olurmuş diye mâni olmak isterler, temiz yapılan fonksiyonun hiç mahzuru yok, bir çok faydaları vardır. Mayi alınsa da, alınmasa da tedavi edilmezse artmakta devam eder. Bazan da kalbi çok sıkıştırarak tehlikeli hale koyar.

Beşeriyete büyük yardım olan antibiotikleri keşfedenlere ebedî şükranlar borçluyuz.

NOT : Geçen sayımızda kıymetli Dr. Lütfi Atay'ın bu sütundaki yazısında bir tertip hatası olarak ismi çıkmamıştır. Sayın Dr. ve okuyucularımızdan özür dileriz.

CAM - İŞ

Örnek bir hareket

Sendika Başkanlığına
Dileğimdir:

Sendikamıza taahhüt etmiş olduğum 100 kuruş aidatımın bundan böyle 200 kuruş olarak kesilmesini rica ederim.

26/3/953

Soğutma İşçilerinden 478 No. lu Abdullah Demirel

Not : Bu arkadaşın asil hareketinin bir örnek olmasını temenni eder. Kendisini tebrik ederiz.

Cam - İş

İşçi arkadaşlarımıza

Zelzele mıntıkalarında felâkete uğrayan vatandaşlara yardım etmek gayesile Fabrika mensupları adına toplanan para mevzuunda işçi arkadaşlarımızın göstermiş olduğu yakın alâkalarından dolayı kendilerine sendika adına teşekkür ederim.

Sendika Başkanı
Hasan TÜRKAY

İstanbul İşçilerinin Mitingine mani olundu

Baştarafı Birincide

nunsuz hareketlerini, ve sendika hürriyetine karşı yapılan baskıları protesto etmek üzere İstanbul Sendikalar Birliği tarafından Taksim meydanında 15/3/953 Pazar günü yapılması kararlaştırılan miting İstanbul Valisi indi ve keyfî mülâhazalarla mâni olmuştur.

Yapılmasına kanunlar nazarı dikkate alınmadan mâni olunan Miting karşısında, sendikalar birliği 34 üye sendika idare heyetlerinin de iştirak ettiği bir toplantıda Vali ve İç işleri Bakanının mahkemeye verilmesine, tekrar kanunî hak olan Mitingin Sayın Devlet Başkanından müsaadesinin alınması için bir heyetin vazifelenmesine bu mevzuun Büyük Millet Meclisine üç işçi Milletvekili delâletile aksettirilmesine, ayrıca usulsüz ve kanunsuz mâni olunan Miting mevzuunu ihtiva eden bir beyannamenin yayınlanmasına karar verilmiştir.

Bayan Arkadaşlara Öğütlerim

Yazan :
Dr. Naci BUÇUKOGLU
İşçi Sigortaları Kurumu
Paşabahçe Dispanseri Nisaiye
Mütehassısı

Bilhassa ağır iş sanayiinde çalışan işçi bayan arkadaşlara ayrıca süt, bisküi, tereyağ gibi hafif kavaltı, yemek öğünleri arasında verilir. Bu iş yerlerinde asılı talimatlarla herkese duyurulur. Hattâ yemek paydoslarında evvelâ onlara yemekleri yedirilmekte, sonra diğer arkadaşlar yemekhanelere alınmaktadır.

Gebe işçi bayan arkadaşlar bilhassa akşam yemeklerinde daima hafif olan sebze yemeklerini, meyvaları, meyve, sularını tercih etmelidir

GEBELİK VE MESAİ : Bugün artık şurasını herkes bilir ki; gebeler yalnız gündüz mesaisi yapmalıdır. Gece mesaileri gündüze nazaran 1/3 nispetinde daha ağırdır. Mesai esnasında Gebe bayan arkadaşlar; daima pencere kenarlarından sakınmalı, mümkün mertebe az ceryanlı yerlerde ve insan başına 10 m3. hava alınabilecek, bol ışıklı «air foundation» denilen hava değiştirme tertibatı olan yerlerde mevsime göre giyinmiş olarak çalışmalıdırlar. Ayrıca her saatlik mesai sonunda onar dakikalık istırahat fasılaları verilmeli ve günlük mesai mecmuu kat'iyen 8 saati geçmemelidir. Hattâ gebeliği 7 ayı geçmiş gebelerle emzikli kadınlarda bu zaman 6 saat olarak hesaplanırsa daha iyi olur. Kanaatindeyim...

Ayrıca Kimya endüstrisinde çalışan bayan arkadaşlar, ileri gebelik aylarında gerek kendileri, gerekse taşıdıkları çocuk bakımından zehirlenme tehlikeleri göstereceği cihetle, mümkün mertebe hiç olmazsa bu zamanlarında bu yerlerden, daha tehlikesiz olan kısımlara alınmalıdır....

Sayın arkadaşlarım; eğer iş yeriniz rutubetli ise veya su içerisinde çalışıyorsanız muhakkak surette çizme kullanmayı ihmal etmeyiniz.

GEBELİK VE GİYİM : Bugün bütün memleketlerde ön plânda tutulan bu meseleye bizim memleketimiz işyerlerinde her nedense pek dikkat etmek imkânını temin edemiyoruz. Halbuki mevsim ve şeraite göre giyiniş hastalanmamak için en mühim amildir. Biz gerek iş yerinde; gerekse dışarda, evimizde, yahut yaz ve kış ayni tarzda giyinirsek çok yanlış yapmış oluruz. Adeta hastalığı dâvet ederiz. Bu iş maddiyat işi değildir. Hem işverenin, hem de işçi arkadaşın müşterek anlaşma ve çalışmalarına bağlıdır

İş yerinden ayrılan bir arkadaş iş elbiselerini çalıştığı yere bırakır, orada bir sokak elbisesi giyerek evine veya çarşıya giderse her halde sıhhat bakımından çok iyi yapmış olur. Temizlik imandan gelir sözü ne kadar doğrudur değil mi?

(Devamı Var)

İşçilerin kâra ve kararlara iştirak hakları

«İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT VE İÇTİMAİYAT ENSTİTÜSÜ KONFERANSLARI SERİSİ BEŞİNCİ KİTAPTAN İKTİBAS»

Konferans mevzuunu düşünürken bir kaç hafta evvel İktisat Fakültesi'nin dâvetlisi olarak Almanya'dan şehirimize gelerek İktisat Fakültesinde (Mitbestimmungsrecht = Kararlara iştirak hakkı) mevzulu önemli bir konferans veren Prof. Sieber'in konuşmasının, bu konferansı takip edememiş olan işçi arkadaşları ilgilendireceğini tahmin ederek «Kararlara iştirak hakkı» bahsini seçtim. Ancak kararlara iştirak hakkının kâra iştirak gibi 100 küsur senelik bir sosyal problemin yeni bir mütemmimi olması hasebiyle evvelâ işçinin kâra iştiraki konusunu ele alacağım.

İşçinin kâra iştiraki veya işçilerin işletmenin sevki idaresine iştirakleri fikri ne gibi zaruretlerden doğmuştur? Yani işçilerle işverenler arasında yeni bir iktisadî ve içtimaî nizamın kurulmasına, bu iki zümre arasındaki münasebetlerin yeni bir takım esaslara bağlanmasına hangi faktörler âmil olmuştur?

Yazan :
Dr. Ekmel ZÂDİL

İşçi (ki buraya müstahdemler de dahildir) ile işveren arasındaki münasebetler derken işçi, müstahdem ve müteşebbis (işveren) lerin kapitalizmin ortaya çıkardığı 3 yeni sınıf olduğunu düşünürsek problemleri tetkikin mebde noktasının kapitalizm devri ile başladığı kendiliğinden tezahür eder. Sosyal siyaset litoratüründe «Modern cemiyetlerin genç sınıfları» olarak tavzif edilen bu üç veyahut ecir zümreyi temsil eden işçi ile müstahdemleri işçi sınıfı altında toplarsak bu iki sınıfın (yani işçi ve işveren sınıfları), eskiden mevcut köylüler, büyük arazi sahibi asilzadeler, küçük sanayi erbabı, münevverler tabakası ve memurlar sınıfına nazaran daha yeni oldukları görülür.

Kapitalizmin zuhuru ve inkişafı 18 inci asrın sonlarından başlıyarak bilhasa 19 uncu asır imtidadınca gittikçe artan bir ehemmiyet kesbetmiştir. Bu inkişafa muvazi olarak da işçiler ile işverenler arasındaki tezatlar, memnuniyetsizlikler ve gerginlikler de son derece artmış Machester'ci aşırı liberalist fikirlerin tesiriyle hudutsuz bir kazanç hırsı içinde işçi sınıfının feci bir tarzda istismarına gidilmişti.

19 uncu asırda Avrupanın kapitalist memleketlerinde bu istismar neticesinde sefil vaziyete düşen işçilerin işverenle-

Devamı Sayfa 4 de

Sendikalı Kimdir? Sendikalı ne demektir.

Yazan :
Şaban YILDIZ

I

Cam — İşin neşir hayatına atıldığı tahrihtenberi enerjik idareci arkadaşlar, eksik olmasınlar ben naçizinizden de yazı yazmamı teklif ettiler. Yazacağıma söz verdim. Verdim amma niye yalan söyleyeyim bu sözümü maalesef zamanında yerine getiremedim. Özür dilerim. Niçinini, nedenini aramak ve bu hususta söz söylemek hakkı Filozoflara aittir. Beylik lâflar da karın doğurmuyor.

Şimdiye kadar geçikmemin sebebi, doğrusunu isterseniz mevzuu bolluğunda mevzu bulamadığım içindir.

Malûm a biz sendikacılar tuhaf insanlarız (bu cümleyi umumî mânada kullanıyorum.) Her yerde, her zaman «sendikalıyız» diye öğünürüz. Fakat çoğumuz iş kolumuzdaki sendikamıza zar zor kendimizi kaydedip ve muayyen aidatı da ödedik mi tamam (!). Vazifemizin bittiğini, yapılacak iş sırtüstü yatıp «Sendika» denilen şeyin neye ihtiyacımız varsa, hayalimizde neyi tahayyül ediyorsak hepsini, temin edeceğini beklemekten başka yapılacak bir işimizin olmadığını zannediyoruz.

Sendika denilen mefhumun bizzat biz olduğumuzu düşünmek istemediğimiz için de zamanla sükutu hayale uğrayınca «adam sen de sendikanın bana ne faydası var ki, her ay (.........) kuruşumu da alıyorlar...» şeklinde dedikodular, menfi propagandalar yapmakla, «sendika» ismini verdiğimiz ve henüz filizlenmeye başlayan bu körpe ağacın köküne kendi elimizle kibrit suyu dökercesine hareketlerimizle ve hele dilimizle nice günahlar işleriz de farkında olmayız.

Girizgâh uzun sürdü hâlâ mevzua giremedim. Bendeniz biraz çiğ kaçacak amma gördüğüm bir rüyayı mevzu yapmak isteyorum.

Geçenlerde bizim sendikada (Teksitil) muhtelif sendikaların idarecileri toplandı, hasbihal ediyorduk. Tabiî konuşmamız hep ayn mievzu «sendikalarımız buz kesilmiştir.» Niçin böyle oluyor, ne yapacağız? Çok münakaşalar yaptık, her kafadan bir ses çıktı. Fakat hiç bir neticeye varamadan dağıldık.

Erkenden eve gittim. Ne Allah verdiyse çoluk çocuk yemeyi yedik, erkenden yattım.

Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Rüya bu; kendim sendikada imişim. Eş dost sendikacılarla - gündüzkü hasbihal ve münakaşamız - berdevam ederken, hotbe hot tanımadığımız bir sima odadan içeriye giriverdi. Kendini tanıttı.

— Ben, sendikacıyım sizlerle tanışmak isterim.

Cam'dan Cemil Gider hemen atıldı:

— Ben Cemil Gider, sendikacıyım ben de. Seni şu anda aramızda görmekle şerefyap olduk. Ne olur Allah aşkına bizim saatlarca devam eden; fakat bir türlü neticeye varamadığımız bir müşkülümüz var. Bize yardım eder misiniz?

Meçhul sendikacı cevap verdi.

— Müsaade ederseniz evvelâ arkadaşlarla tanışayım.

Hepimiz ayaktayız. Cemil Gider sıra ile tanıştırmaya başladı.

— Mehmet İnanlı, (Motorlu Taşıt İşçileri Başkanı), Yusuf Sidal (Demir ve Madenî İşçileri sendikası başkanı); Naci Kurt (Tütün ve Müskürat yardımcı işçiler federasyonu başkanı), Zühtü Tetey (Gıda İşçileri sendikası başkanı), Ahmet Muşlu (Çikolata işçileri sendikası başkanı),

Derken, meçhul sendikacı söze karıştı :

— Anlaşıldı Cemil bey, he-

Devamı Sayfa 4 de

18 Mart Çanakkale zaferi

Başturafı Birincide

rimizin Allah ruhlarını şâd etsin..

Hüseyin KARA

Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdat inerek öpse o pâk alnı değer,
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhidi.
Bedr'in arslanları ancak, bu kadar şanlı idi.
Sana dar gelmiyecek makberi kimler kazsın?
Gömelim gel seni tarihe..» desem, sığmazsın.
Hercümerç ettiğin edvara da yetmez o kitap.
Seni ancak ebediyetler eder istiâb.
«Bu, taşındır» diyerek Kâbeyi diksem başına;
Ruhumun vahyini duysam da geçirsem taşına,
Sonra gök kubbeyi alsam da, rida namiyle,
Kanayan lâhdine çeksem bütün ecramiyle
Ebri nisanı açık türbene çatsam da tavan,
Yedi kandilli süreyyayi uzatsam oradan;
Sen bu avizenin altında, bürünmüş kanına,
Uzanırken, gece mehtabı getirsem yanına,
Türbedarın gibi tâa haşre kadar bekletsem;
Gündüzün fecr ile avizeni lebriz etsem;
Tüllenen mağribi, akşamları, sarsam yarana..
Yine bir şey yapabildim diyemem hâtırana,

★

Sen ki, son ehli salibin kırarak savletini,
Şarkın en sevgili sultanı Salhaddin'i,
Kılıç Arslan gibi iclâline ettin hayran..
Sen ki islâmı kuşatmış, boğuyorken hüsran,
O demir çemberi göğsünde kırıp parçaladın;
Sen ki, ruhunla beraber gezer ecramı adın;
Sen ki â'sara gömülsen taşacaksın.. heyhat,
Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihat..
Ey, şehit oğlu şehit, isteme benden mahkber,
Sana ağuşunu açmış duruyor Peygamber.

Mehmet ÂKİF

Hasta İşçileri ziyaret

Sendikamız teşkilât bürosu şehrimizin muhtelif yerlerindeki hastahaneleri gezerek, buralardaki hasta arkadaşlarımızı ziyaret etmekte ve hediyeler götürerek eksikleri olup olmadığını sormaktadırlar.

Bütün hasta arkadaşlara geçmiş olsun deriz.

Işsizlik muamması

Yazan : Cemil GİDER

Geçen umumi harpten sonra bu defa da milletleri iktisadî sahada tehdit eden en önemli tehlikelerden biri işsizliktir. Bir iktisat tabiri olarak işsizlik (bir insanın çalışma kudret ve kabiliyeti olmasına ve çalışmayı istemesine rağmen cemiyetin istiksal ve teşkilâtındaki bazı hususiyetler dolayısiyle iş bulamaması) demektir. Hasta, yaşlı, sakat veya aklı zayıf olarak işsizlik (bir insanın çalışmağa kudret ve kabiliyeti olmasına rağmen iş bulaması keyfiyetile mukayese edilmeyip bu gibiler ışsiz telâkki edilemezler.) İşsizlik dünyanın bugünkü iktisadi teşkilâtında normal zamanlarda dahi her işçinin karşılaştığı belki en önemli bir meseledir. Bu tehlike hemen her işçi için mevcuttur. Ayrıca işsizliğe maruz kalma korkusu bir çok hallerde asıl işsizliğin husule getirdiği felâketlerden daha muzırdır. Bu korku bilhassa sınaî inkilâbın başından beri, işçileri kendilerine iş tedariki için bir çok garip tedbirlere baş vurmağa sevk etmiştir. Ay kısa bir zamanda iş bulmaları mümkündür.

İşsizlik hangi sebepten gelirse gelsin insanlık için zararlı bir haldir. Evvelâ işsiz kalanlar ve aileleri bilhassa devamlı işsizlik zamanlarında seni işin daha yavaş görülmesi, işi azaltacak teknik ilerlemelere muhalefet gibi hareketler şuurlu veya şuursuz olarak bu korkudan doğmaktadır.

Makine veya sermaye devrinin doğurduğu işsizliğin üç nev'i tespit olunabilir ki bunlar da mevsim işsizliği, devri işsizlik, ve normal işsizliktir. Mevsim işsizliği mevsimlerin değişmesi dolayısile muayyen sahalardaki işlerin azalmasından husule gelir. Meselâ inşaat sanayiinde husule gelen işsizlik bu nevidendir. Devri işsizlik iktisadî buhranlardan doğar narmal işsizlik ise serbest iş piyasasının kaçırılmaz bir neticesidir. Bir işten diğerine geçenler, bir yerden başka bir yere iş aramak üzere gidenler; veya istihsal usullerindeki herhangi bir değişiklik dolayısile muvakkat olarak işsiz kalanlar olabilir. Her sınayi memlekette iktisadî faaliyetin en yüksek olduğu zamanlarda olduğuna göre bu tip işsizliğe tesadüf olunabilir. Fakat umumî bir iş talebi olduğuna göre bu gibi işsizlerin fil olurlar. Saniyen bu gibilerde cemiyete karşı gayri ihtiyarî bir kin uyanabilir. Salisen bir memlekette bir kısım insanların işsiz kalması o memleketin iktisaden zarar görme-

Devamı Sayfa 4 de

Ayda bir

Mitinge dair

Bizim Vali Paşa, 15 - Martta yapmak istemediğimiz mitingi menetti

Sebep; Hiç .

Vali Paşa miting tarihinden iki gün evvel bizimkilere (Miting komitesine) Mitinginizi yapabilirsiniz diyor. Aradan kısa bir müddet geçiyor hayır efendim diyor. Miting yapamazsınız

15 - Martta Hasan Tahsin Aker için miting yapacaktık olmadı.

15 - Nisanda da Vali Bey için miting yapsak müsaade ederler mi dersiniz.

Bence evvelâ ederler sonra da etmezler. Çünkü Vali Bey bu tornistan ediverir.

★

Hasan Tahsin Aker işten çıkardığı işçilere benim elli iki milyon liram vardır diyormuş, benimle uğraşmazsınız.

Bree Hasan Tahsin efendi, senin elli iki milyonun değil beş yüz milyonunda olsa yine kanunlarımızın sayesinde seni dize getiririz.

Bizim Miyarımız beraber götüresice; Milyonların değil kanunlardır kanunlar

Yoksa kim şey yapar Yalova Kaymakamını.

★

Memleket tarihlerinin yanında bir de San'at, Meslek v.s. Tarihleri vardır.

Bu arada Türk işçileri tarihî de (mazisi çok eski olmasa da) geçmiş ve haldeki olayları kaydedecektir.

Zannetmeyiz ki bu tarih Hasan Tahsin Aker'den de bahis etmesin.

Zira tarihler Atatürk, Fatihler, Mimar Sinanlar gibi iyilerin yanında Sultan İbrahim, Abdulhamit gibi kötülerden de bahis eder.

Hoş bizim Milyonere bunların yanında söz düşmez amma olsun. Bir köşeye sıkıştırılıverilir.

Feederler azami üç ay sonra durmak tehlikesi ile karşı karşıyadır

Gazetemizin ikinci nüshasında bazı kimselerin lüzumsuz müdahaleleri yüzünden Feederlerden istenilen randımanın alınmadığına temas etmiştim.

Yazımda samimî olmama rağmen bazı şahsiyetlerin bana gücenmiş olduklarını da öğrendim. Buna rağmen ikazımı yerinde buldular ki o günden, bugüne kadar yaptığım tetkikler neticesinde müdahalelerin yapılmadığını, bu yüzden personel serbestçe çalışıp bugünkü randıman onları olduğu gibi bizleri de tatmin etmektedir.

Şunu da söylemek isterim ki; ikazımda yanılmamaşım çünkü zaman beni haklı çıkardı. Yakın bir zamana kadar aktif bir bilânçoya kavuşamıyan bu servis son zamanlarda bütün personelin gayretleri ile müessesenin yüzünü güldürdüğünü müşahede ettiğimizden dolayı işçi arkadaşlarımızın, iş verenin takdirine mazhar olduğu gibi teşkilât olarak da arkadaşlarımızı takdir etmek yerinde olur, kanaatindeyim. Yalnız şunu belirtmek isterim ki senelerce kanımızı emen bu servisin normale girdiği bugünlerde bazı yedek parçalarının bulunmaması yüzünden mühim denecek kadar uzun durmalara sebep olmaktadır.

Yine yaptığım tetkik neticesinde yedek aksamın iki sene evvel siparişi verildiği halde hâlâ gelmediğinden üzüntü duymaktayız.

Temennimiz istenilen randıman almak için Feederlerin noksanlarının çok kısa bir zamanda tamamlanması hususunda alâkalıların nazarı dikkatini çekerim.

Hasan TÜRKAY

İşçilerin kâra ve kararlara iştirak hakkı

Baştarafı İkincide

ve karşı giriştikleri mücadeleler devletleri sarsacak ve hukuk nizamlarını parçalayacak şekilde korkunç bir veçhe kesbetmişti. Filhakika, bu sıralarda bilhassa sanayileşmede ön plânda gelen ve sanayileşme hareketlerine ilk önce başla - yan İngiltere'de büyük fabrika sanayiinin doğmasını intaç eden hayatî ehemmiyeti haiz büyük bir takım teknik keşifler sayesinde halk kitlelerinin hayat standardları eskiye kıyaslanmıyacak muazzam bir inkişaf ve yükselmeğe varmış. Fakat sosyal adalet temin edil memişti. Prof. Kesler'in bir eserinde belirttiği «Sosyal sefalet» bir vakıa idi ve bunun büyük bir sosyal ihtilâle müncer olması variddi; zira liberal ekolün tahayyül ettiği «azamî kârın ayni zamanda sosyal adaleti de temin edeceği» nazariyesi tahakkuk etmemiş bilâkis tam mânasiyle aksi bir durum hasıl olmuştu. Karl Marx'ın sınıf ihtilâlini körükleyen parolaları işçi kitleleri üzerinde tesirlerini göstermeğe başlıyor, içtimaî nizamı mu hafaza etmek için harekete geçmek gerekiyordu. Her ta - rafta yine başta İngiltere ve onu takiben de Almanya ol - mak üzere sosyal siyaset sahasında tedbirler alınmaya, devlet eliyle sai'in korunmasına, çalışma şartlarının düzelmesine, asgarî geçimi temin edecek asgarî ücretlerin tespitine ve nihayet sosyal sigortalar sayesinde de işçinin kaza, hastalık, ihtiyarlık, malûlluk ve işsizlik hallerine karşı istikballerinin emniyet altına alınması cihetine gidildi.

İçtimaî hal ve şartların ni - zamlanmasını derpiş eden sosyal siyaset; İktisat siyasetinin yanı başında müstakil bir vazife olarak yer aldı. (Fertlerini içtimaî bir nizam içinde yaşatmak cemiyetin en büyük vazifelerinden biridir.)

19 uncu asrın ortasından itibaren sosyal siyaset sahasındaki çalışmalar hakikaten büyük başarılar kaydederek Avrupanın kapitalist memleketlerini tehdit eden tehlikeler bertaraf edildi. İçtimaî siyasetin sağladığı büyük faideler bu - gün artık herkesin malûmu olduğundan ve esasen konuşmamızın dışında kaldığından, şimdi konferansımızın asıl mevzuu olan «Kâra ve kararlara iştirak hakkı» bahislerine geçelim.

Sosyal siyaset alanında bir çok haklara kavuşan işçiler, 1824 senesinde ilk olarak İn - giltere'de kabul edilen Koalition hürriyeti neticesinde kurulup büyük inkişaflar kaydeden ve bugün milyonlarca azaya sahip bulunan Sendikaları vasıtasile biri maddî, diğeri de işletme sevki idaresine müteallik iki mühim hak iddiasında bulunmuşlardır.

«Maddî hak talebi» : İşletme dahilinde terakki edebilmek ve bundan başka olarak da «Kâra iştirak hakkı» şeklinde gösterilen işletmelerin hesap devresi sonlarında elde ettikleri kâra, o işletmede çalışan işçi, müstakdem ve memur - ların iştirak ettirilmesi keyfiyetidir. Malûmdur ki işletmelerin kârları her hesap yılı sonunda yapılan bilânçoda gösterilir ve senenin kârları da idare organları tarafından taksim edilir. İşçiler işte bu taksim keyfiyetine kendilerinin de iştirak ettirilmelerini talep etmişlerdi.

Sevk ve idare sahasındaki hak iddialarına gelince :

Bunlar yalnız işçiye bir takım sosyal hakların bahşedilmesiyle iktifa edilmeyip bir işletmede çalışan işçi ve müstahdemlerin teknik ve ticarî sevk ve idareye müteallik kararlarda fiilen rey sahibi olmalarını da istihdaf etmektedir.

Prof. Sieber işletmenin istiklâline halel getirmeyecek olan bu talepleri üç noktada toplamıştır.

Mümessil seçimleri

İş ihtilâflarını tahkim ni - zamnamesi hükümleri gereğince Sendikamıza bağlı iş yerlerinde Nisan ayı içinde işçi mümessili seçimi yapılacaktır.

Memleket, sanayimiz ve işçi arkadaşlarımız için seçimin hayırlı olmasını temenni ederiz.

Dernek Kongresi

Baştarafı Birincide

eti ibra edilmiş ve yeni idare heyeti seçimine geçilmiştir. Ve aşağıdaki şekilde seçim neticelenmiştir.

Başarılar dileriz.

N. Ş.

İdare Heyeti

1— Sami Şansal	50
2 — Rifat Arıbal	43
3 — H. Ersek	38
4 — Hasan Türkay	33
5 — Necmi Ünver	32
Yedekler	
6 — Yekta Onursal	24
7 — Seyfi Labut	23
Murakıplar	
1 — Aristo	21
2 — H. Altunay	20
3 — H. Gürkan	10

Komşu Sendikalar

Cam - İş yazı ailesi almış olduğu yeni bir kararla komşu sendikalarla temasa geçip dilek ve şikâyetlerini tesbit edecek, ilân v.s. yazılarını bedelsiz olarak basacak ve ayni zamanda iş yerlerinden resimler de basacaktır.

1 — İşçinin işletmenin kârına iştiraki,

2 — İşçinin işletmenin mülkiyetine iştiraki,

3 İşçinin işletmenin sevki idaresindeki kararlara iştiraki.

Şimdi bu üç noktayı teker teker tetkik edelim :

Devamı Var

Sendikalı kimdir?

Baştarafı Üçüncüde

piniz birer sendikanın başkanı, idarecisiniz Benden yardım istediğiniz müşkül mevzuu sormadan önce müsaade ederseniz ben hepinizden bir şey sorayım. Tahmin ederim hepiniz okur yazar insanlarsınız dedi.

Hepimiz kızdık, bir ağızdan:

— Elbet okur yazarız dedik.

Müsaade ederseniz sualimi evcih edeyim. Okur yazarlık bir şey ifade emez. Okuyup yazıyor musunuz? Meselâ: Birleşmiş Milletler Ana yasasını, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesini, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı statüsünü okudunuz mu? Bütün bu vesikaları biz Türk Milleti olarak kabul ve tasdik etmiş bulunuyoruz. Diyerek devam etti.

(Devamı gelecek sayıda)

Okuyucularımıza

Yazı ailemize katılan kıy - metli sendikacılarımızdan Tekstil ve Örme Sanaii işçileri sendikası genel sekreteri Şaban Yıldız bundan sonra sizlere her nüshada kıymetli yazılarını takdim edecektir.

Gazetemize karşı gösterdiği bu lûtfundan dolayı kıymetli sendikacıya gazetemiz ailesi teşekkür eder.

Sendika şefkatli elini yine uzattı

Umumî Hastalık Sigortası kanunu gereğince hastalanan işçiler heyet kararı ile en son 9 ay müddetle tedavi edilmekte olup tedavisi ikmal olmasa dahi hasta taburcu edilerek ve sefalete terkedilmektedir. Bu cümleden olarak Goble servisinde Pres Ustası İlyaz Ayarın belkemiğinden muzdarip olup hastahaneye yatırılmış 9 ay tedavi süresi 27/3/953 te bitmiş olduğu zaman kendisi alçı içinde yerinden kıpırdayamayacak durumda iken kanunun icabı denip taburcu edilmek ve ölümüne göz yumulmak istenmiştir.

Bu hali gören sendikamız idare heyeti üyelerinden aldığı cesaretle ve itimada dayanarak ölümün kucağında olan işçi arkadaşına şefkatli elini uzatarak ücreti sendikasından ödenmek üzere tedavisini sağlamıştır.

İşyerini ziyaret

İstanbul İşbulma Bölge Md. ü ve Memurlarından bir kısmı beraberlerinde Almanyanın tanınmış bir içtimaiyat profesörü ve İstanbul İşçi Milletvekili İhsan Altınel olduğu halde Paşabahçe Şişe ve Cam Fab rikasına gelmişler ve tetkikler de bulunmuşlardır.

İşsizlik muamması

Baştarafı Üçüncüde

si demektir. Çünkü bu cemiyet bir taraftan bu insanların istihsal edeceklerinden mah - rum kalmakla diğer taraftan da, ne kadar az da olsa bunlara yardım etmek zorundadır. İşsizliğin doğurduğu ahlâkî su kutu ve işsizlik korkusunun ruhi tesirini ise ayrıca izaha lüzum yoktur.

Acaba işsizlik tamamen önlenebilir mi? Bu suali yalnız doğrudan doğruya ilgili olan işçiler değil muhakkak ki cemiyetin normal inkişafını ve memleketlerde refahın arttığını ve içtimaî emniyet ile sukunun kurulduğunu görmek isteyen her vatandaş ciddiyetle sormaktadır.

İşsizliğin kapitalist iktisat sistemini kaçınılmaz bir hâdisesi olduğunu iddia edenler bulunduğu gibi, muayyen tedbirleri almak şartı ile tama - mile ortadan kaldırılabileceğini söyleyenler de çoktur.

Bu hususta en hararetli mü - nakaşalar Amerikada yapılmıştır. Çünkü bu memlekette iki harp arasında müthiş bir işsizlik buhranı doğmuş milyonlarca insan bütün isteklerine rağmen günlük ihtiyaçlarını karşılayacak iş bulamamışlardır.

İşsizliği ortadan kaldırmak demek çalışabilecek herkeze iş bulmak, yani topyekûn çalışmayı sağlamaktır.

Bu düstür bugün Birleşmiş Milletler anlaşmasına girmek suretile dünya ölçüsünde bir önem kazanmış bulunuyor. Bu hale nazaran Birleşmiş Milletler camiasındaki hür devletler işsizliğin iktisadî ve içtimaî nizamı bozan başlıca unsurlardan birini teşkil ettiğine inanmamış olmalıdırlar ki işsiz sayısının en aza indirilmesi için çalışmaktadırlar. Fakat işsizliği tamamen önleneceğine inanmak bugün için hiç de yerinde bir inanış olamaz zannındayım.

İş yerimizde sıcaklar

Fabrikamızın Goble servisinde Ağustos aylarına taş çıkartacak sıcaklar başladı. Bir ay sonra da hattı üstüve iklimi bu servisimizde hüküm sürmeye başlayacaktır. Allah bu serviste çalışan işçilerin yardımcısı olsun!

Müessesemiz hemen faaliyete geçip iş yerimizin bu kıs - mında gereken sıhhî ve havalandırma tertibatlarını almalıdır. Gecikmeye gelinmez. Zira dışarıda havalar serin olabilir amma; bu servisimizin kışı, yazı belli olmaz.

Sendika Üyelerine giyim eşyası temin edilecek

Ramazan ve Şeker bayramının yaklaşması dolayısiyle üye arkadaşlarımıza taksitle ucuz giyim eşyası temin edecektir.

İngiltere ile ticaret açığımızın sebebi

Times gazetesine göre, fazla makina almışız

Londra, 31 (B.B.C.) — «Times» gazetesi bugünkü başmakalelerinden birini Türk - İngiliz ticaretine tahsis etmiştir. İki memleket arasında normal ticarî münasebetlerin inkişafı lüzumu üzerinde ısrarla durarak bu münasebetlerin şimdiye kadar geçirdiği gelişmeleri izah eden ve son zamanlarda ortaya bazı güçlüklerin çıkmış olmasını teessüfle kaydeden makale muharriri Türkiye ile İngiltere arasındaki ticarî mübadelelerin İngilterenin lehinde inkişaf ettiğini, rakamlar zikrederek göstermekte, fakat bunun İngiltere'de ithalât üzerine konulan tahditlerden ileri gelmediğini, fakat normal bir inkişaf şeklinde kendini gösterdiğini, çünkü ziraat ve nakliyat sahalarında büyük bir terakki yoluna girmiş bulunan ve bu suretle ilk defa olarak buğday fazlasını ihraç etmeğe başlayan Türkiyenin, pek tabiî olarak fazla makine, elektrik cihazları ve mamul eşya ithal etmek mecburiyetinde kaldığını, İngiliz - Türk ticarî mübadelelerindeki farkın bu iktisadî unsurun bir neticesi olduğunu yazmaktadır.